

IZTOK OSOJNIK, INDIJA ALI POTOVANJE NA DNO NOČI

Morda bi v Osojnikovi zbirki Indija ali potovanje na dno noči* pričakovali pesniško reportažo o doživljanju velike podceline daljnega Vzhoda; kakšno pesniško »geografijo«, neposredno in usodnejše zavezano intenzivni skušnji avtohtonega in nam, našim življenjskim ritualom, precej tujega, odmaknjenega sveta. Ničesar prepoznavajočega ni v tej samosvoji poeziji; ničesar trdnega v risanju kontur, kot da bi bil svet prevelik za napolnitev spoznavnih in čutnih moči pesniškega subjekta. Zato pa je svet razpadel na drobce neposredno zaznavnega, reflektiranega, in s sabo prinešenega, osebnotnega, se pravi evropskega.

Osojnikova poezija nenehno vztraja na tej privlačni dvojnosti, razpetosti v dvojni optiki, sprotno zaznavnega in spominskega, podzavestnega; kot da ni možen zgolj spontan in neposreden stik z novim in hkrati zanikanje drugačnega civiizacijskega in kuturnega jedra v sebi. V tej razvidni razpetosti, nedvomno avtentični in napeti, je največja vrednost pesnitve o Indiji. Pot k novemu svetu in hkrati spopad z njim nima sicer nikakršnega programskega namena in cilja, nikakršnega zavestnega iskateljstva; bistveno je potovanje samo; v odtenkih dotikanje zunanjih, površinskih segmentov zemlje in njenega življenja; ne da bi v njiju zasledoval globljih identitetnih razmerij. In niti ni potovanje beg pred nečim zasledujočim. Tedaj pot radovednosti in prepoznavanja, pustolovščina, sprostitve v svobodi dimenzij?

Indija ne more zanikati pesniške govornice, kot si jo je izoblikovala v

stikih z domačo tradicijo in ob inspirativnih vzgibih ameriške beat generacije. Njena govornica je izziv svobode; poizkus samoodkrivanja do poudarjenih biologizmov (samonegiranje, ironično omalovaževanje), in hkrati ujetosti (nenehno nastopajo verzi v angleščini), a tudi zanikanje pesniške moči besede nasploh, čeprav je poezija tudi »prostor plemenitosti, tragiškosti in mislečnosti«, »prostor nenehnega spopadanja s čustvi.«

Osojnikova poezija kot Whitmannov verz v Travnih bilkah, kot kakšna hipijevska balada, potuje med dvema civilizacijskima modeloma sveta, s prikrito ironijo in parodijo vrednot (naj bosta to Marx ali Buddha), tradicionalističnih osebnotnih vrlin in družbene varnosti. Popotnik je zunaj zanesljivih zaščitnih mehanizmov, zavezan le svoji poeziji, tudi na kakšni »postelji v quettu«, v kateri je prepoznavanje nič (osebnotnega in svetovnega) absolutno. A vendar: za vsako travmo je rešitev, za vsakim padcem dvig, za vsakim poletom svobode v nezavezujočem okolju stres domačijstva. Sredi Indije je tudi Ljubljana.

Sredi Indije je tudi nenehno samozavedanje in samoreflektiranje, zgubljanje in najdenje, porazi in zmage v magiji besed, v edini suverenosti intimnega popotnega dnevnika, v poeziji: « /.../ zahripala je, zadrhtela je / poetry, poetry, / vdrla mi je v obraz, / vdrla mi je po žilah, v čreva mi je vdrla / in sem tle- / again as allways.«

Osojnikova Indija noče zgraditi kakega novega svetovnonazorskega kolaža, v katerem bi se križale negacije vrednot spričo njihovih primerjalnih (ne)možnosti, spričo relativiziranja in s tem omajanja, če že ne padca, sleherne trdnosti. Ostaja koherentna, ker se zaveda svojih meja, avtentična, ker noče biti »lepša«, kot je, lepa, ker je resnična, doživeta in ne artistska.

(*Iztok Osojnik, Indija ali potovanje na dno noči, Mladinska knjiga, Ljubljana 1981, zbirka Pota mladih, urednik Janez Mušič, opremila Nadja Furlan, grafično oblikoval Tadej Tozon, str. 110)